

מ.א.י תאגיד מחזור אלקטרוניקה לישראל – גוף יישום מוכר

התחרות על איסוף פסולת בשירות הרשויות

הסברה והיכרות עם חיתקן האיסוף של מ.א.י לפסולת אלקטרונית על ידי נציגי הרשות המקומית בעיר מודיעין מכבים רעות

השינוי מתחיל בתוכנו
 המשותף לכל הרשויות שבחרו לעבוד עם מ.א.י הוא הרצון של הרשות ומנהליה לראות בהצלחת תהליך האיסוף והעברת הפסולת האלקטרונית למחזור. כמו כן, שילוב של אמצעים ושיטות לאיסוף והפרדה של פסולת אלקטרונית מהציבור הרחב תוך יישום תפעולי, הסברה וחינוך.

יתרונות בהסדרים לאיסוף וטיפול בפסולת אלקטרונית:

- גמישות בתפעול; עיצוב הסדר לטיפול בפסולת בהתאם לצורכי הרשות.
- מימון עמדות מחזור מגוונות לפסולת אלקטרונית וסוללות.
- מימון מחצית מתכנית ההסברה המאושרת על ידי המשרד להגנת הסביבה.
- הפעלת מרכזי שיקום מקומיים למימון פסולת אלקטרונית והכנה למחזור.

נציגי הרשויות המקומיות מוזמנים לפנות למר מלכיאל רחמים, מנהל תחום הרשויות המקומיות במ.א.י. לתיאום והיכרות. טלפון נייד: 0505381438

לאומית. יתירה מכך, התאגיד פועל בשיתוף עם הרשויות שהתקשרו עמו למימון מרכזי העסקה רב נכותיים מקומיים העומדים בדרישות החוק ובהסדר היישום של הרשות.

ש. אילו פתרונות מציע תאגיד מ.א.י לרשויות המקומיות?

"תאגיד מ.א.י מציע שני מסלולי יישום עיקריים: ביצוע המקטע העירוני באמצעות קבלן מורשה מטעם התאגיד או קבלני איסוף של הרשות הפועלים מטעמה. בנוסף מאפשרת מ.א.י מספר פתרונות משלימים להקמת מרכזי איסוף: מוקדי איסוף ציבוריים, מוקדי איסוף במוסדות עירוניים ובתי ספר, מערכי הסברה ומימון פעילויות חינוך.

בימים אלה אנו שוקדים עם הרשויות שהתקשרו עם התאגיד על עיצוב ושיפור פתרונות מיטביים לאיסוף פסולת ציוד לבן מבתי התושבים – הן ברמת השירות לאזרח (זמינות ומחיר) והן בהיבט הכלכלי. אנו מזמינים את הרשויות לחקור את הנושא, ליזום ולהניע מהלך אסדרה לתחום הפסולת האלקטרונית והסוללות בשטחן ולפנות אלינו לחתימת הסכם ההתקשרות ליישום החוק".

מקורות פסולת רבים ומשמעותיים ככל הניתן. במ.א.י יש עובד ייעודי שאמון רק על מתן מענה לרשויות: מר מלכיאל רחמים, אשר שימש בעבר כסגן ראש מועצה, והוא בעל היכרות עמוקה עם הנושא. הרשויות מהוות מקור משמעותי לאיסוף פסולת מהציבור, בטווח הקצר והארוך כאחד. יחד עם זאת, פנייה של רשות מקומית אשר לא החליטה על יישום החוק כלשונו או לחילופין איננה מראה נכונות לאיסוף משמעותי, עשויה להשתמע כמוטיבציה פחותה. אסור לשכוח: מחובתה של הרשות ליישם את החוק ולהקשר עם גוף יישום מוכר, בעוד שעל האחרון מוטלת החובה לממן באופן סביר את פעילות האיסוף ואת ההסברה הנדרשת.

ש. כיצד מתחילה רשות מקומית בהליך האסדרה ליישום החוק לטיפול בפסולת אלקטרונית?

"בשלב הראשון, על הרשות להקצות גורם אחראי לנושא, המכיר את תחום איכות הסביבה על בוריו, קרי זכויות וחובות הרשות, דרכי יישום אותן נקטו רשויות אחרות ואופן ההסדר הרצוי ליישוב תוך קבועי זמן ברוחים מראש. בשלב השני יש להכיר את גופי היישום המוכרים, ההיצע ומרכיבי התחרות בין הגופים. לאחר מכן על הרשות לפעול על פי כל דין בבחירת הגורם עמו תיישם ותבצע את המהלך בשנים הבאות. כל זאת, תוך דגש על העובדה כי ההתקשרות מטבעה נכונה ומומלצת לתקופה ארוכה, לאור ההשקעות הנדרשות משני הצדדים. לאחר יישום ההסדר, פריסת המכלים וקביעת מועדי האיסוף, ניתן לעבור לשלב ההסברה. כאן, מומלץ לשלב גורמי חינוך, הסברה, דוברות וקיימות אשר יסייעו ביישום החוק וקידומו בציבור".

כיצד מסייע מ.א.י בהעסקת בעלי מוגבלויות ברשות המקומית?

"תאגיד מ.א.י מפעיל כ-20 מרכזי מימון לפסולת אלקטרונית, מתוכם 3 ייחודיים המעסיקים כ-25 בעלי מוגבלויות ואוכלוסיות בעדיפות

באופן חדשני שכזה, מייצר מחד אי וודאות ראשונית אך מאידך מאפשר למידה ויצירתיות, חדשנות ויזומה מצד מנהלי שפ"ע ללימוד הנעשה בתחום בארץ ובעולם, על דרכי יישום אפשריות של החוק. לא מן הנמנע כי בעתיד תוחל תחרות יישום גם בתחומי פסולת אחרים כגון מחזור ארזות, מחזור בקבוקים, מחזור גזם וטיפול בגרוטאות, דבר שיאפשר לרשויות לגוון, ליזום ולייצר יש מאין עבור תושביהן, בצורה כוללת ואינטגרטיבית בין התחומים. אני מזמין את כלל הרשויות המקומיות שטרם החלו ביישום החוק, ללמוד את הנושא, לבחון את האפשרויות העומדות בפניהן, ולפנות אלינו ליישום החוק למען תושביהן.

אמנון שחרור, מנכ"ל משותף במ.א.י תאגיד מחזור אלקטרוניקה לישראל, מפרט את עיקרי מהפכת הסדרי איסוף הפסולת האלקטרונית ברשויות.

ש. מהו תפקידו של מ.א.י – תאגיד מחזור אלקטרוניקה לישראל – במערכת איסוף ומחזור פסולת אלקטרונית ברשויות המקומיות?

"מ.א.י רואה את עצמו כגורם מממן ומייעץ בתחום איסוף ומחזור פסולת אלקטרונית וסוללות. נכון לעכשיו, תאגיד מ.א.י משרת כ-1.3 מיליון תושבים בכ-12 רשויות; שיטת האיסוף והיישום בשטח משתנה בין רשות אחת למשניה. יש רשויות הבוחרות לאסוף בעצמן את הפסולת מהמוקדים למרכז העירוני, בעוד רשויות אחרות בוחרות לעבוד עם קבלן של מ.א.י או קבלן מטעם הרשות. כמו כן, קיימים שילובים בין האפשרויות הנ"ל. יש רשויות שבחרו במספר מרכזי איסוף גדולים הפזורים במרחב העירוני ואחרות שבחרו בריבוי מוקדים קטנים במרחב עירוני צפוף".

ש. האם יש ממש בטענות לפיהן התחרות בין גופי היישום (תאגיד המחזור) הובילה לירידה בהיענות של התאגידים לרשויות?

"פני הדברים הם הפוכים לחלוטין! שלא כמו בחוק הארזות, התחרות בין הגופים המוכרים מחייבת כל תאגיד לייצר ולבסס

הכרזת המשרד להגנת הסביבה על ריבוי גופי יישום מוכרים (תאגיד מחזור) יוצרת גמישות בהסדרי איסוף פסולת אלקטרונית ברשויות המקומיות, ומהווה ללא ספק בשורה מהפכנית עבור העוסקים בתחום. אמנון שחרור, מנכ"ל משותף במ.א.י: "מעתה ואילך, הרשויות הן שיקבעו מתי, כיצד ואיך תמוחזר הפסולת שברשותן ומי הוא השותף הראוי להן"

ועיצוב ההסדר אותו קבעה הרשות לעצמה, לרבות הוצאתיו התפעוליות. כל זאת, על מנת שלא יישאו הוצאות המיחזור על גבו של הציבור לאחר שכבר מימן את העלויות. המימון כמובן מקורו בהיטל על מוצרי החשמל והסוללות המוטל על יבואני וייצרני מוצרים אלה, יחד עם זאת אופן חלוקת התקציב ושיטת ההפעלה הינן באחריות הגוף המוכר, בשיתוף עם הרשות המקומית.

לראשונה, חוות הרשויות המקומיות פתרון מודולארי, גמיש ויצירתי אשר יכול להתאים כ"חליפה" לכל אחת מהן, בהתחשב במאפייני הפיסיים והחברתיים. לא מדובר ברשימה סגורה של פתרונות והסדרי איסוף פסולת, אלא במצע פתוח ומלא בו יכולה הרשות המקומית לעצב לעצמה פתרון אופטימלי לתושבים – בין אם בקביעת אופן ותדירות האיסוף, ובין אם בעיצוב וקביעת מאפייני מכלי האיסוף. פתיחת התחרות הסביבתית בין תאגיד המחזור מטעם המשרד להגנת הסביבה, משפרת את השירות לתושבים ולרשויות.

המשותף לכל הרשויות שבחרו לעבוד עם מ.א.י, ביניהן תל אביב, רמת גן, מודיעין, כפר סבא, ירוחם, עפולה ואחרות, הינו הרצון האמתי של הרשות ומנהליה לראות בהצלחת תהליך היישום הגמיש אותו עיצבו. הצלחה זו תלויה באיסוף והעברת פסולת מחצרות וממוסדות הרשות אל תהליך המחזור באמצעות מ.א.י. בשלב השני: איסוף באמצעים שונים תוך שימוש בשיטות לאיסוף והפרדה של פסולת אלקטרונית מהציבור הרחב תוך יישום תפעולי, הסברה וחינוך. יישום החוק לטיפול בפסולת אלקטרונית

כאחראית הבלעדית על תחום איסוף הפסולת ומחזור, על הרשות המקומית לקבוע את ההסדרים לאיסוף הפסולת וליישום תהליכי המחזור, בהתאם לחוקי אחריות יצרן לזרמים השונים, כגון פסולת אלקטרונית, סוללות, ארזות ובקבוקים. לאורך השנים נשחקה הסמכות של הרשויות לקביעת הסדרים שהולמים את הזכות הקיימת 'בחוק, לקבוע ולעצב את דרכה הסביבתית. הפגיעה בזכות זו, משפיעה על איכות החיים של התושבים, על איכות הסביבה ועל היבטים תקציביים מרחיקי לכת, בעיקר כאשר עלויות התברואה העירונית עשויות להגיע כיום לכדי רבע מהכנסות הארנונה שלהתושבים ברשות.

עם כניסתו של החוק לטיפול בפסולת אלקטרונית, החליט לראשונה המשרד להגנת הסביבה, לקבוע שני תאגיד מחזור – גופי יישום מוכרים, אשר מתחרים ביניהם על לבן של הרשויות. מדובר בגופים המייעצים באשר לדרכי יישום שונות של החקיקה, ומעמידים לרשותן של הרשויות את המימון ליישום

אמנון שחרור מנכ"ל משותף במ.א.י

מלכיאל רחמים מנהל תחום רשויות במ.א.י

מרכז איסוף פסולת אלקטרונית במודיעין מכבים רעות

1. איסוף ופינוי פסולת למיחזור, התשנ"ג-1993 – סעיף 2
 2. החוק לטיפול סביבתי בפסולת ציוד אלקטרוני, חשמלי ובסוללות – התשע"ב 2012